

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารี
กับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีของผู้ที่มีความดันโลหิตสูง
ผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง

นางสาว อูไร เสรีประเสริฐ

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-161-8

010998

i 1833 4878

RELATIONSHIPS BETWEEN SELF-PRACTICE FOR PREVENTING
CORONARY HEART DISEASE AND THE RISK OF CORONARY
HEART DISEASE IN GROUPS OF HIGH BLOOD PRESSURE,
HIGH BLOOD SUGAR, AND HYPERCHOLESTEROLEMIA

Miss Urai Sereprasert

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจ
โคโรนารีกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี
ของผู้ที่มีความดันโลหิตสูง ผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และ
ผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง

โดย

นางสาว อรุโ เสรีประเสริฐ

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....
(อาจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข)

.....
(อาจารย์ พ.ศ.ท.หญิง พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจ
 โคโรนารีกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี
 ของผู้ที่มีความดันโลหิตสูง ผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และ
 ผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง

ชื่อนิสิต นางสาว อรุโ เสรีประเสริฐ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

อาจารย์ที่ปรึกษารวม อาจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุขโข

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อ
 ป้องกันโรคหัวใจโคโรนารี กับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีของผู้ที่มี
 ความดันโลหิตสูง ผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง และเปรียบเทียบ
 ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี ระหว่าง กลุ่ม เพศ และช่วงอายุ

กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่มีความดันโลหิตสูง ผู้ที่มี
 น้ำตาลในเลือดสูง และผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง ที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลของ
 รัฐ 4 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 180 คน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะ
 เจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล และเครื่องมือ
 ทางการแพทย์ แบบสัมภาษณ์การปฏิบัติตนมี 4 ด้าน คือ ด้านการตรวจสุขภาพ ด้าน
 ความเครียด ด้านการรับประทานอาหาร และด้านการออกกำลังกาย ค่าความเที่ยง
 ของแบบสัมภาษณ์เท่ากับ 0.803

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ค่าความห่างจากการเป็นโรคหัวใจโคโรนารี ทดสอบที่ วิเคราะห์ความแปรปรวน

ทางเคียว วิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบคูณเพียร์สัน และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตนของกลุ่มที่มีความดันโลหิตสูง ในด้านความเครียด ด้านการรับประทานอาหาร และด้านการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี ส่วนในด้านการตรวจสุขภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี

2. การปฏิบัติตนของกลุ่มผู้มีน้ำตาลในเลือดสูง ในด้านการตรวจสุขภาพ และด้านความเครียด มีความสัมพันธ์เชิงลบกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี ส่วนในด้านการรับประทานอาหาร และด้านการออกกำลังกาย ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี

3. การปฏิบัติตนของกลุ่มผู้มีไขมันในเลือดสูง ในด้านการตรวจสุขภาพ ด้านความเครียด ด้านการรับประทานอาหาร และด้านการออกกำลังกาย ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี

4. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีของทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าการปฏิบัติตนด้านการรับประทานอาหารอยู่ในระดับดี ด้านการตรวจสุขภาพ และด้านความเครียดอยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนการปฏิบัติตนด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับไม่ดี การปฏิบัติตนในแต่ละด้านของทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

5. ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีระหว่างกลุ่ม และระหว่างเพศ ไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มช่วงอายุ 51 - 60 ปี มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 40 - 50 ปี และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Thesis Title Relationships Between Self-Practice for Preventing Coronary Heart Disease and the Risk of Coronary Heart Disease in Groups of High Blood Pressure, High Blood Sugar, and Hypercholesterolemia.

Name Miss Urai Sereprasert

Thesis Advisor Assistant Professor Somkit Rakasataya

Thesis Co-Advisor Derek Srisukho, Ph.D.

Department Nursing Education

Academic Year 1984

ABSTRACTS

The purposes of this research were to study the relationships between self-practice for preventing coronary heart disease and the risk of coronary heart disease in groups of high blood pressure, high blood sugar and hypercholesterolemia. The risk of coronary heart disease between sex, groups and age-groups were also compared.

The research samples were divided into three individual groups of high blood pressure, high blood sugar and hypercholesterolemia. The samples of 60 of each group were selected by purposive sampling.

The research instruments were self-practice interview form, record form and medical instruments the reliability of self-practice interview form was .803.

The data were analysed by using various statistical methods : percentage, mean, standard deviation, resemblance score, t-test, one-way analysis of variance and Pearson product moment correlation coefficient methods. The significant was tested at .05 level.

The major findings

1. In high blood pressure group : there were negative statistical significant relationship between self-practice in stress, eating, exercise and the risk of coronary heart disease; and there was no statistical significant relationship between self-practice in health examination and the risk of coronary heart disease.

2. In high blood sugar group : there were negative statistical significant relationship between self-practice in health examination, stress and the risk of coronary heart disease; and there were no statistical significant relationship between the self-practice in eating, exercise and the risk of coronary heart disease.

3. In hypercholesterolemia group : there were no statistical significant relationship between self-practice in health examination, stress and exercise and the risk of coronary heart disease.

4. The self-practice of three groups were good in eating, were fair in health examination and stress, and were poor in exercise. There was no statistical significant

difference of each area of self-practice among three groups.

5. There were no statistical significant difference of the risk of coronary heart disease among three groups and between sex, but there was statistical significant difference of the risk of coronary heart disease between 40 - 50 years group and 51 - 60 years group.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รัชศาสตร์ และ อาจารย์ ดร.ศิริโชค ศรีสุข ที่
อุทิศเวลาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการปรับปรุงให้เหมาะสมตลอดมา ซึ่งผู้วิจัย
รู้สึกซาบซึ้งพระคุณของอาจารย์ทั้ง 2 ท่านเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ในการพิจารณาแบบ
สัมภาษณ์ ขอทราบข้อมูลเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากบุคลากร
ทุกระดับที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล จากโรงพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลศิริราช
โรงพยาบาลราชวิถี และ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ รวมทั้งผู้ป่วยทุกคนที่สละเวลา
เป็นตัวอย่างในการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย ลีลาภรณ์ อาจารย์
สมรัตน์ ชาญฤทธิ์ คุณอรพินท์ อัลภาชน์ คุณจริยา หินเตียน และ คุณ
วีระวรรณ มามีเกตุ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ใด ๆ
จากการวิจัยครั้งนี้ขออุทิศให้แก่ผู้ป่วยทุกคน

อุไร เสรีประเสริฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ปัญหาการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
ความจำกัดของการวิจัย	9
คำจำกัดความ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การเกิดโรคหัวใจโคโรนารี	11
ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคหัวใจโคโรนารี	13
การป้องกันโรคหัวใจโคโรนารี	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3. วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35

การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
สถิติที่ใช้	39
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	44
การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารี	47
ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี	52
ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจ โคโรนารีกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี ..	57
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผลการวิจัย	65
ขอเสนอแนะในการวิจัย	70
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	81
ประวัติผู้เขียน	101

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความดันโลหิตซิสโตลิก ความดันโลหิตไดแอสโตลิก น้ำตาลในเลือด และโคเลสเตอรอลในเลือด จำแนกตามกลุ่ม	45
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่ม .	47
3	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีด้านการตรวจสุขภาพระหว่างกลุ่มผู้ที่มีความดันโลหิตสูง กลุ่มผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และกลุ่มผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง	48
4	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีด้านความเครียด ระหว่างกลุ่มผู้ที่มีความดันโลหิตสูง กลุ่มผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และกลุ่มผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง	49
5	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีด้านการรับประทานอาหารระหว่างกลุ่มผู้ที่มีความดันโลหิตสูง กลุ่มผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และกลุ่มผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง	50
6	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีด้านการออกกำลังกายระหว่างกลุ่มผู้ที่มีความดันโลหิตสูง กลุ่มผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และกลุ่มผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง	51
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี จำแนกตามกลุ่ม	52

8	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีระหว่างกลุ่มผู้ที่มีความดันโลหิตสูง กลุ่มผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง และกลุ่มผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง.	53
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี จำแนกตามเพศ และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีระหว่างเพศชายและเพศหญิง	54
10	จำนวนตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารี จำแนกตามช่วงอายุ	55
11	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีระหว่างช่วงอายุ 40-50 ปี 51-60 ปี 61-70 ปี และ 71 ปีขึ้นไป	56
12	ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีในแต่ละคานกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีของกลุ่มผู้ที่มีความดันโลหิตสูง	57
13	ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีในแต่ละคานกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีของกลุ่มผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง	58
14	ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีในแต่ละคานกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจโคโรนารีของกลุ่มผู้ที่มีไขมันในเลือดสูง	59
15	จำนวนตายควยสาเหตุที่สำคัญกับอัตราต่อประชากร 100,000 คน พ.ศ. 2521-2525	83

ตารางที่

หน้า

16	ความสูง และน้ำหนักสำหรับผู้ใหญ่ในช่วงอายุต่าง ๆ ของเพศชายและเพศหญิง	84
17	กาเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหัวใจโคโรนารีรายขอ	97
18	ผลรวมของการคูณเมตริกซ์ยกกำลังสอง	99
19	เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติตนในแต่ละด้าน	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย